

besedi. O da bi moje besede čul vsak slovensk gospodar, — o da bi jim bila moč dana, da bi vsak tudi po njih zvesto ravnal! Resnično! prihodnost drage naše domovine na tem stoji!

Povelje, da se ima kmetija deliti otrokom po ena-cih delih, pomeni to, da vsak otrok ima dobiti ne-koliko kmetije, kos hiše, kos vrta, kos njive, kos no-grada, kos senožeti, kos pašnika itd., potem nekoliko družega očetovega ali maternega imetka, nekaj denarja, tirjav itd. ravno tako, kakor je, postavimo, na Italijan-skem. In kaj pomeni tako razcepljevanje premo-ženja? To pomeni, da se bodo pri nas kmetije še bolj na drobna posestva pripravile, kakor so, žalibog! že zdaj, da bode oslabelih, nezmožnih gospodarjev čedalje več, vedno več dolgá in kantov; beraški kmet ne bo več sam svoj gospodar, temuč koščiki se bodo eden za drugim prodajali, kupovala bode gospôda, in kmetiči, ki ne bodo ničesa več imeli, bodo zopet to postali, kar so nekdanj naši očaki bili — osramoteni sužni drugim!

Prosto gibanje z vsakim blagom je gotova dobrota in velik pripomoček za národovo blagostanje, in nika-kor se ne dá zagovarjati nekdanja silna postava, po kateri kmetovski gospodar ni smel ne brazde od svoje kmetije oddati, ako bi mu bila kupčija še toliko has-nila; toda stokrat, tisučkrat večí nesreča za deželo bi bila nova sila, po kateri bi se vsaka kmetija po smrti kmeta morala na komade trgati brez konca in kraja. Slovenska domovina je le močna, dokler ima močnega kmeta. Slovenska domovina pa bo zgubljena, bo pod tujčev jarm vsiljena takrat, kadar ne bo več sloven-skega močnega kmeta.

Vi tedaj, pošteni slovenski gospodarji! pripoma-gajte, da dežela pod zlo ne pride, — odvrčujte nesrečo s tem, da vsak brez odkladanja precej napravi svojo oporoko ali svoj testament, v katerem svoji kmetiji stavi prihodnjega gospodarja.

(Konec prihodnjič.)

## Politične stvari.

### Avstrijsko-ogerska država.

Lastnoročno pismo Njih Veličanstva Franc Jožefa od 14. novembra 1868. l. do državnega kancelarja ba-rona Beusta avstrijskim národom in vnanim vladam naznanja, da se Avstrija odsle imenuje „avstrijsko-ogerska država.“ To Najviše pismo se tako-le glasi: „Ljubi baron Beust! Ker novim ustavnim razmeram ustreza, da se pri Mojih suverenskih djanjih in zlasti pri pogodbah, v Mojem imenu sklenjenih z vnanimi vla-dami, rabijo primerni naslovi in zaznamovanja, zato je Moja volja, da se v začetku takih pogodeb, kadar se Moja oseba navaja kot pogodbo sklepajoča ali poobla-stilna, odsle Moj naslov tako-le glasi: „Cesar Av-strijski, kralj Bohemski (Česki) itd. in apo-stolski kralj Ogerski“; v daljnem kontekstu po-godbe pa naj se vsled diplomatske navade rabi v primerni, okrajšani obliki, imenito naslov: „Cesar Av-strijski in apostolski kralj Ogerski; potem: „Njega Ve-ličanstvo cesar in kralj“, ali: „Njega cesarsko in kra-ljevo apostolsko Veličanstvo.“ Vsa pod Mojim žeslom ustavno združena kraljestva in dežele naj se imenujejo ali: „Avstrijsko-Ogerska monarhija“ ali „Avstrijsko-Ogerska država.“

Tako je vprašanje o naslovu sicer rešeno v strogem dvalističnem smislu prav po volji Magjarov, vendar je ostal saj naslov „monarhija“ in država. Po tem tak-em menda zgine naslov „Cislajtanija“, ker naslov „cesar avstrijski“ menda obsega vsa neogerska kralje-stva in dežele. Poleg „avstrijskega cesarstva“ je „kra-

ljestvo Ogersko“ in te dve državi ste v novem naslovu zvezani z besedico „in“. —

V hudih viharjih je bila rojena dvalistična avstrij-sko-ogerska država, britke težave in žalostni časi so obdajali njeno zibeljko, težkim poskušnjam naproti gré njena mladost. Bode jim li kos?

Naj dodamo temu nekoliko zgodovinskih črtic: Na-slov (titel) avstrijskih cesarjev se je že večkrat pre-menil. Naslov cesarja Karola VI., ki stoji na čelu prevažnemu pismu pragmatične sankcije od 6. de-cembra 1724. leta, glasil se je tako-le: „rimski cesar, vsegdar množitelj državni“, za njim stoji kraljevski na-slov Nemčije in 28 kraljestev, in potem sledijo naslovi nadvojvodski, vojvodski in knežki. S patentom od 1. avgusta 1804. leta je cesar Franc II. dodal še naslov: „Kralj Germanije (Nemčije), Ogerskega, Bohemskega“ itd. Nerazdeljivost, nerazrušljivo združenje in nerazrušljiva skupnost vseh držav in dednih dežel hiše avstrijske je v pragmatični sankciji oklicana za stanovitno, nepre-klicljivo postavo. Cesarski patent od 1. avgusta 1804. leta zaznamova sprejem naslova „dednega cesarja av-strijskega“ za utrdbo časti „zedinjene avstrijske države.“ Leta 1806. je cesar Franc se odpovedal nemški kroni in namesti prejšnje državne zveze je 1815. leta stopil v „nemški bund“, ki pa je 1866. leta konec vzel. Cesarski patent od 1. avgusta 1804. leta je obetal kronanje dednega cesarja, pa je tudi kronanje kot kralja ogerskega in bohemskega brez premembe pridržal za prihodnje čase.

Sveta rimska država nemškega naroda je po-kopana, nemška cesarska krona počiva v cesarski za-kladnici na Dunaji, nemški bund je čez 52 let razrušen, avstrijske dedne dežele, ki so bile nekdanj z rimsko-nemško državo v neposrednji zvezi, niso v nikakoršni zvezi več z Nemčijo; avstrijsko-cesarske krone, o kateri govori patent cesarja Franca od 1804. leta, ni še; pa tudi cesarstva avstrijskega ni več, ker stopilo je na njegovo mesto djansko in formalno vsled Najviše-ga sklepa od 14. novembra l. l. „avstrijsko-ogerska monarhija“ ali „avstrijsko-ogerska država.“

### O novi vojaški postavi.

Zbornica poslancev dunajskega državnega zbora je vladi spolnila željo in v vseh glavnih rečéh odobrila postavo, ki bode tako globoko segla v naše življenje, da nikoli tacega. Ministerstvo je s popisom, da državi avstrijski žugajo zelo nevarni časi in da so Ogri spre-jeli to postavo, tako pritiskalo na poslance, da je po-stava bila z veliko večino sprejeta, le 28 Nemcev in Slovenec Lenček je glasoval nasproti. Zdaj se tem 29 v nemških časnikih velika slava poje in imenujejo se cvet liberalizma. Tudi nas je bilo strah, ko smo slišali, da zbornica sprejme postavo, ker vemo, da lahko je reči: vojakov naj bo osemsto tavžent, — al kdo jih bode redil? Država je polna dolgá in davki so že zdaj tako veliki, da vse hrepení le po tem, da bi se znižali. Sicer pa tudi vemo, da vojaška moč ni tista moč, s katero se združujejo vlade; večkrat smo že povdarjali, da le zadovoljni narodi delajo državo močno. Vendar — ko bi bili Poljaki, Slovenci in Tirolci glasovali proti tej postavi v državnem zboru in bi ti bili tisti 29. — kakošen hrup bi bili gnali tako imenovani „liberalni“ nemški časniki, da so Slovani sovražniki Avstrije, ki merijo le na propad njeni. Natolcevanja ne bi bilo ne konca ne kraja. Zdaj so Slovani, kolikor jih je v zboru, spet pokazali, da so za obstanek Avstrije, čeravno go-tovo čutijo pretežka bremena, ki se nakladajo ljudstvom.

Za 10 let je tedaj, ako tudi zbornica gospôska